

#santjordi2020acasa

#anygiannirodari

CONTES PER JUGAR

Manual per crear
històries a partir
de la fantasia
de Gianni Rodari

Fundació Mallorca
LiteRàriaA

Departament de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística
Consell de Mallorca

QUI ÉS GIANNI RODARI?

Un home apassionat de la lectura i la música, tocava el violí. Fou mestre, però també es dedicà a la política, el periodisme i l'escriptura. És considerat un dels mestres del conte i de la fantasia!

Aquest 2020 celebrem 100 anys del seu naixement *-quin any va néixer, aleshores?* Va morir el 1980 a Roma *-i quants anys va viure?*

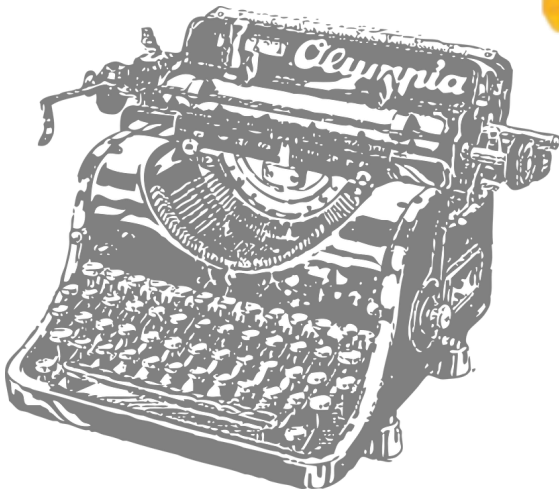
QUÈ VA ESCRIURE?

Com a mestre va ensenyar als alumnes les seves tècniques per activar la imaginació i inventar moltes històries divertides.

Després va posar per escrit aquests trucs per compartir-los amb la resta del món al llibre *Gramàtica de la fantasia* (1973). Alguns llibres que de segur t'agradaran són *Contes per telèfon* (1962), *Molts contes per jugar* (1971) i *Contes escrits a màquina* (1974).

Ssssi volss saber
algunss trucsss
de Rodari per
crear contesss,
continua llegint!

★ 5 FANTÀSTICS TRUCS PER INVENTAR HISTÒRIES

En aquest dossier trobareu un material fantàstic: 5 originals trucs per inventar històries inspirats en els escrits de Gianni Rodari.
Al final, us convidam a participar en un petit concurs!

Preparats per jugar?

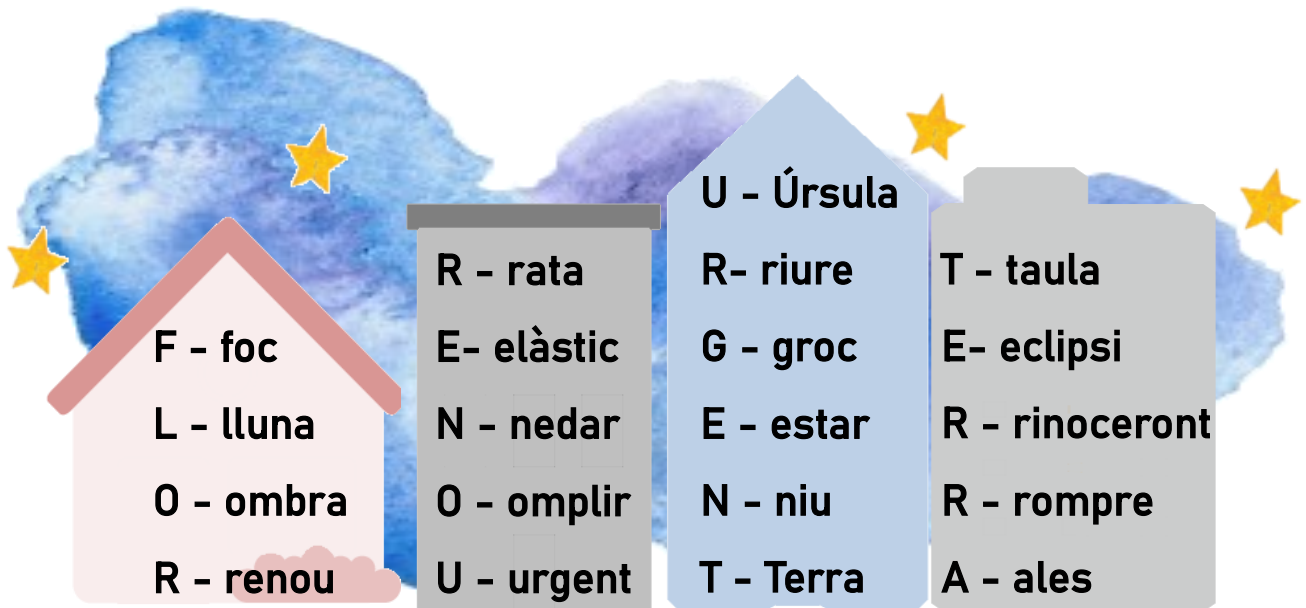
Un material elaborat per la Fundació Mallorca Literària
Documentació i textos: M. Victòria Parra
Servei educatiu de la FML, 2020

CONSTRUINT PARAULES

La paraula és el primer bloc per construir un conte!

- (1) Tria una paraula o demana algú que te la digui.
- (2) Escriu la paraula en vertical com si fos una torre. Observa les lletres que la formen.
- (3) Pensa paraules que comencin per cada una de les lletres.
- (4) Pren la darrera paraula i fes amb ella una altra torre al costat de l'anterior.

...JA GAIREBÉ HO TENS!

- (5) Dels edificis de paraules, tria les que vulguis per a la teva història.
- (6) Si mentre escrius et falten paraules... Ja saps com construir-les!

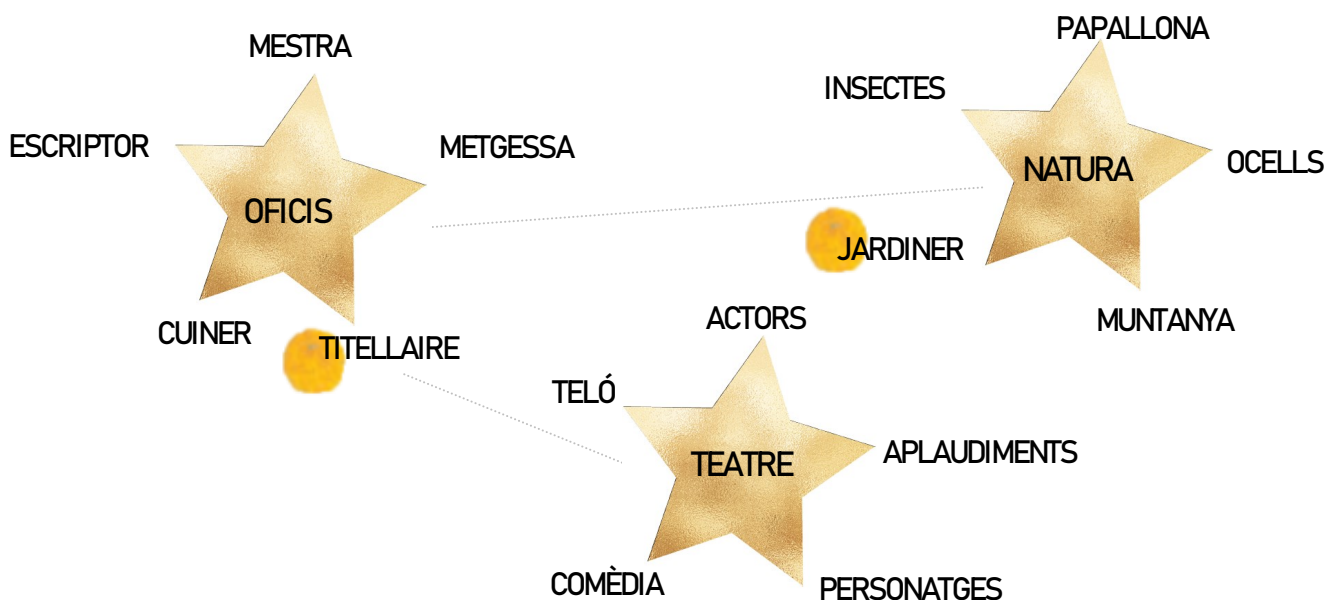
2 ★ CONSTEL·LACIÓ DE PARAULES

Volam a l'espai amb el camp semàntic

Les paraules que estan relacionades amb un mateix tema, és a dir, que tenen una relació de significat formen part d'un mateix camp semàntic. Per exemple peix, mariner, barca formen part del camp semàntic de la mar.

- (1) En un full dibuixa una estrella de cinc puntes i al centre escriu un tema.
- (2) A cada punta escriu una paraula relacionada amb el tema central.
- (3) Tria una paraula de les puntes i relaciona-la amb un altre tema.
- (4) Col·loca el tema en el centre i repeteix l'acció n.2.
- (5) Tria les paraules que et suggereixin una història i repeteix el truc tantes vegades com ho necessitis!

3

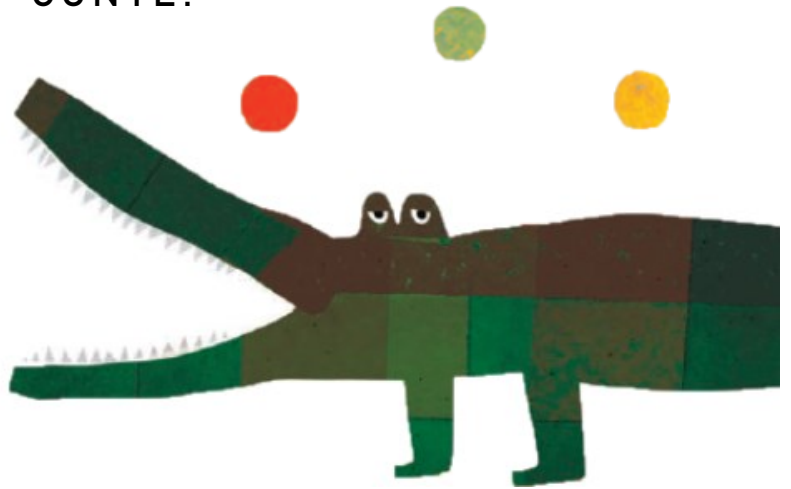
EL BINOMI FANTÀSTIC

(1 + 1) x fantasia = CONTE!

Una de les tècniques més utilitzades per Gianni Rodari era ajuntar dues paraules que, en principi, no tenien res a veure. I a partir d'aquest duet fantàstic...

Imaginar quina història en sortia!

Així podem suposar que es varen crear alguns contes com "El castell de gelat", "El caramel instructiu", "El camí de xocolata"...

- (1) Tria dues paraules a l'atzar. Com fer-ho?
Per fer aquest truc pots demanar un ajudant. Cadascú tria una paraula i a partir d'aquestes paraules has de crear la història.
- (2) També pots utilitzar saquets de paraules que funcionen com el capell d'un mag. A la següent pàgina trobaràs tiquets de noms i adjectius, imprimeix la pàgina, retalla'ls i reparteix un poquet de cadascun en dues bosses o saquets.
- (3) Tria una paraula de cada saquet —també ho pots demanar a un ajudant! A partir d'aquestes dues paraules has d'inventar una història.
- (4) Necessites l'ajuda d'un comodí? Aleshores retalla els tiquets de les preposicions que afegiran una relació entre les dues paraules. Guarda'ls també en un saquet!

NOMS

PREPOSICIONS

ADJECTIUS

SABATA

AMB

AFERRADÍS

COCODRIL

CONTRA

VERD

CEBA

DE

LENT

NINA

ENTRE

LLUMINOSA

CULLEROT

PER

XERRADORA

COMPLETA ELS TIQUETS EN BLANC AMB LES TEVES PARAULES!

4 EL PREFIX ARBITRARI

Des del principi sap en què derivarà la història

És una partícula (grup de lletres) que s'afegeix davant d'una paraula per formar-ne una de nova.

PREFIX?

Gianni Rodari jugava amb molt els prefixos per inventar paraules noves i imaginar situacions divertides, com el conte "El país amb el 'DES' davant" o en aquest poema:

Paraules noves

Jo coneixia un senyor
de paraules inventor.
Per exemple s'ha inventat
la paraula "despinzell"
que serveix per esborrar
un quadre que no es prou bell.
Ha inventat l'"anticapell"
per qui no té fred al cap .
L'"antioratge" i la "intempesta"
que fan sortir un sol de festa
i altres mots d'utilitat
tant al camp com a ciutat.
Ara ha pensat d'inventar
el nou verb "desbarallar"
per transformar l' enemic
en bon veí i bon amic.
Fins ara el verb no funciona
però ell no para una estona
i cada dia ho intenta
i la paraula que inventa
deixa la gent ben contenta.

Fes un conte amb prefixos que desbaraten!

- (1) A la pàgina següent trobaràs peces de trencaclosques. A la part esquerra hi ha els prefixos i a la dreta noms o verbs. Imprimeix el full i retalla les peces.
- (2) Com si fos un joc de cartes, mescla les peces de cadascuna de les columnes.
- (3) Fes encaixar les peces que surtin a l'atzar per crear noves paraules i verbs que t'ajudin a imaginar històries fantàstiques.

Ei! I si no saps el significat d'un prefix, el pots cercar al diccionari!

DES

ABECEDARI

CO

PLEGAR

EN

FREGAR

EX

PARAULA

IN

CONTROL

SOTA

AFEGIR

SUB

VEURE

ANTE

ARREL

A

FRESC

CON

DORMIR

COMPLETA LES PECES EN BLANC AMB LES TEVES PARAULES!

5 LA HIPÒTESI

Especialista en inventar noves situacions

Al conte de Gianni Rodari “La passejada d'un distret” trobam un protagonista que mentre passeja es va fixant en tot allò que troba al seu voltant sense adonar-se que pel camí ha perdut parts del seu cos: ara una cama, un braç, després l'altra cama...

Aquesta anècdota ens recorda a la frase feta “Perdre el cap” i que és usada com a sinònim de ser despistat o de perdre el seny.

FRASE FETA?

Les paraules que componen una frase feta no tenen el mateix significat que al diccionari, sinó que juntes prenen un altre sentit, anomenat sentit figurat. Per exemple: quan deim que algú té la llengua llarga, no ho fem perquè li n'haguem pres mida, sinó perquè és molt xerrador/-a.

La hipòtesi ens fa demanar-nos: què passaria si aquestes frases fetes prenguessin el sentit complet de les paraules que les formen?

Imaginau...

TENIR EL CAP ALS PEUS

TREURE FOC PELS QUEIXALS

FER-SE LA BARBA D'OR

TOCAR EL DOS

ANAR AMB PEUS DE PLOM

SER TOT ORELLES

SER UN TROS DE PA

SER CUL I MERDA

NÉIXER AMB UNA FLOR AL CUL

En saps d'altres?

Ei, i si no saps el significat d'alguna, cerca'l o demana'li!

#santjordi2020acasa

#anygiannirodari

★ CERCAM ★ contes inspirats en la FANTASIA RODARI

Imagina què passaria si:

- Una part del teu cos volgués escapar ·
- El carrer on vius tornàs de xocolata ·
- Tots els semàfors decidissin canviar de colors ·
- Un dia t'adonessis que treus foc pels queixals ·

Del 20 al 24 d'abril

Escriu un conte a partir d'una d'aquestes situacions
i envia'l a educatives@mallorcaliteraria.cat

★ Dissabte 25 d'abril, a les 18h ★
CONTES IL·LUSTRATS!

El dibuixant Toni Galmés il·lustrarà

alguns dels contes rebuts

En directe al Facebook de Mallorca Literària

